

Abies nordmanniana (Jedle kavkazská)

synonyma: *Abies leioclada*, *A. f. pendula*, *A. f. tortifolia*, *A. var. leioclada*, *Abies pectinata* var. *leioclada*, *Abies picea* var. *leioclada*, *Picea nordmanniana*, *Pinus abies* var. *nordmanniana*, *Pinus leioclada*, *Pinus nordmanniana*, *Pinus picea* var. *leioclada*

čeleď: Pinaceae

oblasti: Arménie, Černé moře, JZ Rusko, Kavkaz, Malá Asie (Anatolie), S Afrika

Pochází ze severovýchodu Turecka a ze západu Kavkazu. Dožívá se věku 600 - 700let. Po celý rok je zelená. Dosahuje výšky 60 - 80 (u nás 25 - 30)m při průměru kmene 1,5 - 2m a šířky 15m. V mládí má štíhlý kuželovitý tvar, který se se stárnutím mění ve sloupcový. Kořeny jsou hluboké. Borka má hladký povrch destičkovitě rozpukaný, šedohnědé barvy, v mládí je bílošedá. Větve jsou přeslenité, v mládí ochlupené nebo holé, žlutozelené, lesklé, pupeny vejčité, červenohnědé a bez pryskyřice. Jehlice jsou ploché, na konci vykrojené, 2 - 3cm dlouhé, 2 - 2,5mm široké, jsou husté, vyrůstající do všech stran, spodní jsou stočené do vodorovného směru ve hřebeni, na spodní straně jsou 2 bledé pruhy, horní strana je lesklá a u báze jsou štítovitě rozšířené. Samčí šištice jsou červené. Samičí šištice se vytvářejí na koncích větví, jsou válcovité, vzpřímené, dlouhé 20cm, široké 5cm, tmavěhnědé až hnědofialové, podpurné šupiny ze šišky vyčnívají. Semena jsou dlouhá 0,8 - 1,2cm, křídlo je široké, nafialovělé nebo bleděhnědé. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Albospicata' - mladé větve mají bělavé konce
- 'Ambrolauria'/'Ambrolauri' - užší hustěji větvený habitus; výška 30 - 50m, šířky 6m; jehlice tmavězelené
- 'Aurea' - rozkladitý nepravidelný habitus; jehlice žluté
- 'Aureospica' - nepravidelný habitus; jehlice v koncové 1/3 trvale žluté
- 'Aureovariegata' - jehlice na některých větvích jsou z části nebo zcela žluté
- 'Barabit's Compact' - kompaktní habitus s plochým vrchem; větve vodorovné až sehnuté dolů; jehlice bledězelené, řídké; roční přírůstek 5 - 7cm
- 'Barabit's Spreader'/'Barabit's Spreading' - rozkladitý 1/2zakrslý habitus
- 'Brandt' - nízký rozkladitý habitus
- 'Brevifolia' - zakrslý kompaktně kuželovitý habitus; větve monstrózní; jehlice kratší, širší, 2řadé
- 'Coerulescens' - jehlice bíložluté, celkový vzhled namodralý až stříbřitý
- 'Compacta'/'Compacta Nana'/'Nana Compacta' - nízký kuželovitý kompaktní habitus; větve vzpřímené, krátké a tlusté; jehlice nestejně, obvykle dlouhé 4 - 5mm, široké 1mm, ale také dlouhé i 2 - 3cm a široké 2mm
- 'Dobřichovice' - čarověník; kompaktní štíhle kuželovitý habitus; pupeny červenohnědé; jehlice tmavězelené; roční přírůstky 5 - 10cm
- 'Durham Dwarf' - zakrslý kompaktní pyramidální habitus; výška 0,9 - 1,2m, šířka 60 - 90cm
- 'Emerald Pearl' - kuželovitý hustý habitus; jehlice tmavězelené
- 'Erecta' - větve vzpřímené
- 'Fritsche' - čarověník; plochý habitus; jehlice žlutozelené; roční přírůstky do 3cm; citlivý na přímé slunce
- 'Glauca' - modrozelené bohaté jehlice
- 'Golden Spreader' - zakrslý; větve rozprostřené, hnědé; jehlice mírně zakřivené, dlouhé 1,2 - 2,5cm, široké 1,8 - 2mm, horní strana bleděžlutá, spodní žlutobílá s 2mi stomatálními pruhy; roční přírůstek 4 - 5cm; je náchylná na úpal
- 'Horizontalis' - zakrslý rozložitý habitus bez hlavního vrcholu; větve vodorovné
- 'Hunnewell' - kompaktní ploše kulovitý habitus; jehlice bledězelené; roční přírůstky 3 - 5cm
- 'Jakobsen'/'Jacobsen' - zakrslý hustý plochý habitus; jehlice zelené; roční přírůstek 2,5 - 5cm
- 'Jensen' - převislý habitus; jehlice dlouhé 1 - 1,8cm; rychlý růst
- f. *macrolepis* - jehlice dlouhé 3 - 3,5cm; plodné šupiny 3úhle vejčité, dlouhé i široké 4cm; semena

dlouhá 1,5cm, křídlo dlouhé 2cm, široké 1,5cm

- 'Musterland' - zakrslý hustý bochánkovitý habitus; jehlice zelené
- 'Nordmann' - vzpřímený habitus; výška 12 - 18m; jehlice tmavězelené; rychlý růst
- 'Pendula' - převislý habitus s přímým kmenem; větve téměř přisedlé ke kmeni
- 'Procumbens'/'Prostrata' - habitus bez kmene; některé větve poléhavé na zemi; pomalý růst
- 'Refracta' - kompaktně kuželovitý bohatý habitus; jehlice směřují vzhůru, spodní strana bílá
- 'Robusta' - větve husté, tlusté; jehlice husté, modrozelené, ztlustlé, někdy zkroucené, paprsčité; rychlý růst
- 'Robusta Pendula' - v 10ti letech výška 1 - 1,5m, šířka do 1m; větve převislé; jehlice tmavězelené
- 'Tortifolia' - jehlice dlouhé 2,5 - 3cm, srpovitě zakřivené dovnitř, nestejně, kudrnaté
- 'Troutmann' - vzpřímený nebo rozkladitý habitus; jehlice zelené, zkroucené, spodní strana stříbřitá
- 'Witch Broom' - čarověník; zakrslý habitus

Potřebuje polostín, vlhkou úrodnou půdu. Nevadí ji znečištěné ovzduší a je mrazuvzdorná. Je citlivější na sucho.

Množí se semeny nebo řízky.

<https://www.rostliny.net/>